

Azərbaycan yazıçıları və şairləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin ədəbiyyata və mədəniyyətə hamiliyi və qayğısı haqqında

Azərbaycan yazıçıları hələ Sovet dövründə Ulu Öndər Heydər Əliyevin ədəbiyyata və mədəniyyətə qayğısı haqqında ətraflı və ürkədən danışır-dılar.

Görkəmli yazıçı İsmayıl Şıxlının dediklərindən: "Heydər Əliyev yoldaşın bizə, Azərbaycan yazıçılarına, klassik irsimizə xüsusi qayğı ilə yanaşması, Nizami, Mirzə Şəfi irsinin öyrənilməsinə, Nəsimi, S.Vurğun kimi sənət ustalarımızın geniş yubileylərinin keçirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verməsi bizi sevindirməyə bilməz...

Heydər Əliyevin işi çoxdur. Lakin O, vaxt taparaq bizim əsərləri oxuyur, öz fikirlərini söyləyir. Mən burada Heydər Əliyev yoldaşın icazəsi ilə bir sirri də açmaq istəyirəm. O, ayrı-ayrı əsərləri oxuduqdan sonra şəxsən görüşə imkan tapmadıqda, bizə-yazıçıların evinə zəng çalaraq, təşəkkürünü bildirir, mülahizələrini söyləyir və ağıllı məsləhətlərini verir. Əgər desəm ki, Heydər Əliyev yoldaş biz yazıçıların yaradıcılığı ilə şəxsən tanışdır, hamımızın haqqında təsəvvürü var, bizim əsərlərin zəif və yaxşı cəhətlərini bilir... bunu yalnız ədəbiyyatımızın qayğısını çəkən, onun dostu olan dövlət və partiya rəhbəri edə bilər".

Azərbaycanın xalq şairi Nəbi Xəzri Ulu Öndərin geniş erudisiya-ya malik şəxsiyyət kimi tarixi və

ədəbiyyatdan, "Avesta"dən Azərbaycan ədəbiyyatında "Dədə Qorqud"dən, bizim mütərəqqi, keçmiş Azərbaycanda yaşamış adamlardan, Zərdabi kimi adamlardan danışdı". O, daha sonra deyirdi: "Respublikamızın xalqımızın üzünü ağardan, başını uca eləyən bu böyük nailiyyətlərin qazanılmasında biz Azərbaycan KP MK-nın və onun birinci katibi Heydər Əliyev yoldaşın coşğun fəaliyyətini və böyük əməyini... xüsusi olaraq qeyd etməliyik".

Məşhur ədəbiyyat tənqidçisi və yazıçı Qulu Xəlilov isə nitqində deyirdi: "Mən istəyirəm ki, hər kəs öz sahəsində, vətəndaşlıqda, cəsarətdə, milli təpərdə, geniş ürəklikdə Sizə-Heydər Əliyevə oxşamağa çalışsın". Doğrudan da, Heydər Əliyev öz yorulmaz fəaliyyəti ilə milli təpərə malik olan böyük dövlət xadimi idi.

Heydər Əliyev bilavasitə aşağıdakı tədbirlərin görülməsinin təşkilində iştirak etdi:

* "Azəməş"in 50 illik yubileyi qeyd olundu;

* "Yazıçı" nəşriyyatı yaradıldı;

* S.Rəhimovun 70 illik yubileyi keçirildi, ona Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adı verildi;

* S.Rəhmanın 60 və 70 illik yubileyləri keçirildi;

* R.Rzanın 70 illik yubileyi keçirildi;

* Ə.Vəliyevin 80 illik yubileyi ke-

olaraq, belə yüksək qayğı ilə əhatə olunmuşdular. Onun rəhbərliyi altında şair və yazıçıların yubileylərinin keçirilməsindən ötrü rəsmi qərarlar qəbul edilirdi".

Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə:

* H.Seyidbəyli mükafatlandırıldı;

* Q.Məmmədlinin 75 illiyi qeyd edildi;

* M.Dilbazinin 60 və 70 illiyi keçirildi;

* İ.Əfəndiyevin 60 illiyi qeyd edildi;

* N.Xəzrinin 50 illiyi keçirildi;

* İ.Qasimovun 60 illiyi keçirildi;

* İ.Şıxlının 60 illiyi qeyd edildi;

* Ə.Şərifin 85 illik yubileyi keçirildi;

* H.Abbaszaadənin 60 illiyi qeyd edildi;

* B.Vahabzadə və X.Rza Moskvanın təzyiqlərindən qorundu.

Bundan başqa, Heydər Əliyev

* Şamaxıda ədəbiyyat muzeyi yaratdı;

* Klassiklərin yubileylərini keçirdi, adlarını əbədiləşdirdi (N.Gəncəvinin, İ.Nəsiminin, M.F.Axundovun və s.).

AMEA-nın müxbir üzvü Musa Qasımlı yazır: "Beləliklə, Heydər Əliyevin fəaliyyətində Azərbaycan ədəbiyyatına və ədəbi irsinə qayğı mühüm yerlərdən birini tuturdu. Əgər əvvəlki dövrlərdə ziyalılarla dil tapmaq respublika rəhbərləri üçün başlıca problem olmuşdusa, Heydər Əliyev ziyalıların, yaradıcı adamlar-

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

müasir mədəni irsə qayğısından bəhs edirdi: "Heydər Əliyev yoldaşın yüksək qayğı və humanizmin təzahürü olan açıq, mehriban, səmimi, prinsipial söhbətini, tövsiyələrini və məsləhətlərini xüsusi qeyd etməliyik. Heydər Əliyev yoldaşın sadəliyi və müdrikliyi, dözümlü və səbri, valehedici yaddaşı, ürəklərdən keçənləri mahir bir sənətkar duyğusuyla oxumaq məharəti hamımızı qanadlandırır və ruhlandırır".

Akademik Mirzə İbrahimov deyirdi: "Heydər Əliyev yoldaş bir şəxsiyyət, bir partiya xadimi kimi bizim

çirildi;

* İ.Şıxlının 60 illik yubileyi keçirildi.

AMEA-nın müxbir üzvü Musa Qasımlı haqlı olaraq yazır: "Heydər Əliyevin fəaliyyətində şair və yazıçıların yubileylərinin təntənəli şəkildə keçirilməsi başlıca yerlərdən birini tuturdu. O, hakimiyyəti illərində, demək olar ki, hər gün yaradıcı adamlara qayğı göstərirdi, onlarla maraqlanırdı, mövcud olan problemlərini dərhal həll edirdi. Azərbaycanın bütün Sovet tarixi ərzində azərbaycanlı yazıçı və şairlər, ilk dəfə

rın dostuna, himayəçisinə, onlar isə Azərbaycan rəhbərinin fəal təbliğatçısına çevrilmişdilər. Yaradıcı ziyalıları mühafizə etməklə Heydər Əliyev istiqal fikrini qoruyur və inkişaf etdirirdi. Onun bu fəaliyyəti, əsasən, aşağıdakı istiqamətlərdə həyata keçirilirdi: yazıçıların qurultaylarında iştirak edir, onlarla canlı ünsiyyət qurur, əsərlərini oxuyur, evlərinə zəng vuraraq, yaradıcılıqları haqqında öz mülahizələrini söyləyir, xalqın tarixi keçmişi və bu günü barədə əsərlər yazmağı tövsiyə edir, xalqla canlı ünsiyyətləri, yara-

dıcılıqları üçün şərait yaradır, xüsusi olaraq nəşriyyat, yaradıcılıq evi açır, yubileylərini keçirir, dövlətin yüksək orden və medalları ilə təltif olunmalarına əzmlə nail olur və mənzillə təmin edirdi. Azərbaycan rəhbəri xalqın klassik irsinə xüsusi qayğı göstərirdi. Heydər Əliyev Azərbaycan klassiklərinin yubileylərinin keçirilməsi barədə rəsmi qərarlar qəbul edir, onları təntənə ilə keçirir, əsərlərinin nəşrinə, səhnələşdirilməsinə, irslərinin təbliğinə nail olur, unudurulmalarına imkan vermir, adlarını küçələrə, məktəblərə və kitabxanalara verməklə, hey-

kəllərini qoymaqla xatirələrini əbədləşdirir, ədəbiyyat muzeyləri yaradırdı.

Heydər Əliyev Azərbaycan jurnalistikasına da qayğı göstərirdi, jurnalistlərin qurultaylarında iştirak edir, mənzil və yaradıcılıq şəraitlərini yaxşılaşdırır, milli mətbuatın yubileyini keçirirdi.

Onun hakimiyyəti illərində yazıçı, şair, jurnalist cəmiyyətdə nüfuzlu və hörmətli hesab edilirdi. Azərbaycan ədəbiyyatına, yazıçı və şairlərə xüsusi diqqət və qayğı göstərməklə Heydər Əliyev özündən əvvəlki rəhbərlərdən xeyli irəli getmişdi. Azərbaycan ədəbiyyatı özünün bütün Sovet tarixi ərzində heç vaxt 70-80-ci illərdəki kimi qayğı ilə əhatə olunmamışdı. Bu dövr Azərbaycan ədəbiyyatının ölkədə və dünyada tanınması, yüksəlişi və tərəqqisi illəridir. Azərbaycan xalqının tarixi keçmişi ilə bağlı gözəl romanlar, poemalar və dram əsərləri yaradılaraq müxtəlif dillərə tərcümə edilirdi.

Xalqın ədəbiyyata həvəsi və ədəbi irsə qayğısı artırdı. Millətsevərlik təbliğatının ədəbiyyata, ictimai və siyasi mühitə sakitcə, ehtiyatla gətirilməsi, milli ruhun və milli hisslərin gücləndirilməsi Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərindən biri idi. Heydər Əliyevin ədəbiyyat sahəsində həyata keçirdiyi tədbirlər xalqın həyatında mühüm rol oynayıb, müstəqilliyin mədəni və mədəni təməllərinin yaradılmasında əsas yerlərdən birini tutdu. Onun Sovet rejiminin basqılarından qoruduğu yaradıcı adamlar özü ilə bərabər 90-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsinə cəsarətlə səs verdilər".

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru